

Maj 2026

Spelningskrisen

Den stora nedskärningen i statsbidraget till studieförbunden har drabbat musikverksamheterna hårt. Studieförbunden spelar en unik roll för möjligheterna att spela musik, och för det svenska musikundret. Nedskärningen i studieförbundens musikverksamhet har uppmärksammats av repande ungdomar, lokala medier, kända artister, och musikbranschens företrädare.

I den här rapporten presenterar Studieförbunden det senaste om läget i musikverksamheten. Replikalkrisen fortsätter, men nu märks också en annan kris: spelningskrisen.

8 000 inställda spelningar

Studieförbunden arrangerar en stor mängd kulturprogram. Över hela landet ges ungdomar som spelar i band en möjlighet att stå på scen för allra första gången. I publiken finns familj och vänner, andra studieförbundsband, och troligtvis en anställd verksamhetsutvecklare. Personalen har stöttat banden på vägen till en första spelning, hjälpt till att planera och fixa inför den stora kvällen, och ser nu till att det finns ljud och ljus.

Vägen från några första osäkra ackord till ett jublande publikhav är lång. Det krävs att banden repar, men också att de övar på att stå på scen. Studieförbundens kulturprogram är inte sällan de tillfällen där man får sin första chans att testa om rösten bär inför publik. Därför arrangerar studieförbunden tusentals spelningar över hela landet, varje år. I varenda svensk kommun arrangerar studieförbunden fortfarande kulturprogram inom musik. Många svenska band har gjort sina första spelningar på kulturprogram arrangerade av studieförbund.

Studieförbundens kulturprogram har minskat kraftigt till följd av nedskärningen i statsbidraget. Nästan vart tredje kulturprogram som genomfördes 2023 har försvunnit 2025, 29 procent. I 51 kommuner har fler än hälften av kulturprogrammen borta, och i de värst drabbade har 9 av 10 kulturprogram försvunnit.¹ Många av dessa var musikspelningar.

Under 2025 var studieförbundens spelningar 8 000 färre än året före nedskärningen. Tabellen nedan visar antal spelningar under åren 2023–2025.

Antal spelningar 2023	Antal spelningar 2024	Antal spelningar 2025	Förändring 2023–2025, antal	Förändring 2023–2025, procent
33 535	29 152	25 548	- 7 987	- 24 %

Tabell 1. Siffrorna är hämtade ur studieförbundens gemensamma verksamhetsrapporteringsystem Gustav. Siffran avser antalet genomförda kulturprogram inom kulturform sång och musik, med medverkande musiker/sångare, rörelseknutna grupper och/eller studieförbundens egna grupper, under åren 2023–2025.

Det är förlorade tillfällen att se om den egenskrivna låten håller inför publik, att för första gången bländas av en strålkastare och att få uppleva att den egna rösten fyller rummet. Men det är också 8 000 färre tillfällen att uppleva lokal kultur på den egna orten, att se ortens egna invånare skapa, och att följa deras musikdröm ut i världen. Kvar blir tomma lokaler, utan vare sig ljud eller ljus.

I statsbudgeten för 2024 presenterade regeringen en nedskärning i anslaget till studieförbunden med 500 miljoner kronor, vilket motsvarar en tredjedel av studieförbundens årliga statsbidrag. Nedskärningen ska göras successivt över tre år. 2024 minskade statsbidraget till studieförbunden med 250 miljoner kronor. 2025 minskar det med 100 miljoner kronor och 2026 med ytterligare 150 miljoner kronor.

1. Studieförbunden (2026) En femtedel är borta. Studieförbundens folkbildning fortsatte minska 2025.

300 nedlagda replokaler

Under 2024 och 2025 har replokaler över hela landet stängt. Nu kan Studieförbunden för första gången presentera en siffra över omfattningen.

Under 2025 gjorde Studieförbunden tillsammans med Folkbildningsrådet och Svensk Biblioteksforening en enkätundersökning till studieförbundens lokalavdelningar. Undersökningen visade att minst 213 replokaler har försvunnit under 2024 och 2025.

Tabellen nedan visar antalet replokaler i de svarande avdelningarna under åren 2023-2025.

Antal replokaler 2023	Antal replokaler 2024	Antal replokaler 2025	Förändring 2023–2025, antal	Förändring 2023–2025, procent
1 446	1 325	1 233	-213	-14,7%

Tabell 2. 51 procent av avdelningarna i de kvarvarande åtta studieförbunden har svarat på enkäten. Replokaler i de nedlagda studieförbunden och de avdelningar som inte svarat är inte med. Det verkliga antalet replokaler är därför större.

Totalt har 15 procent av replokalerna i de svarande avdelningarna stängt. Eftersom de två studieförbund som lades ner efter 2023 inte omfattas av enkäten, är den verkliga siffran högre – både i antal och i andel.

Därefter har vi undersökt antalet nedlagda replokaler i 16 studieförbundsavdelningar som inte svarade på enkäten. Det visade att ytterligare 82 replokaler stängt. Sammanlagt har alltså nästan 300 replokaler stängt. Den verkliga siffran är troligtvis ännu högre.

En studieförbundslokal innehåller ofta rum med olika användningsområden. När ett studieförbund stänger en lokal försvinner ofta olika rum, med möjligheter till olika former av verksamhet. I en jämförelse mellan rum med olika användningsområde syns att replokalerna minskat något mindre än genomsnittet för studieförbundens rum. Störst minskning har gjorts på generella studielokaler, där nästan var femte försvunnit (-19,1 procent), följt av kontor, som minskat nästan lika mycket (-18,4 procent).

Tabellen visar procentuell förändring i antalet rum efter verksamhetsområde.

Studie-lokal	Hantverk	Kontor	Replokal	Musik-studio	Annan lokal	Samtliga rum
-19,1%	-9,6%	-18,4%	-14,7%	-6,4%	-8,4%	-16,1%

Tabell 3. Procentuell andel av rummen som stängt mellan 2023 och 2025, per användningsområde. 51 procent av avdelningarna har svarat på enkäten.

Mer än en lokal

En replokal är inte bara en lokal, utan ett rum för bildning. I replokalerna genomförs studiecirkel och annan folkbildning, med pedagogiskt stöd från studieförbundets personal. Antalet arrangemang inom musik minskade mellan 2023 och 2025 med 17 procent. Det är något mindre än studieförbundens övriga verksamhet. Arrangemangen som försvunnit kan vara studiecirkel eller spelningar som genomförts med studieförbundens stöd. De kan ha genomförts i studieförbundens lokaler eller på andra platser.

På grund av nedskärningen i statsbidraget genomförs dessa musikarrangemang inte längre.

Samverkan hjälper bara delvis

Studieförbunden har en central roll för tillkomsten av nya band och artis-

ter. Därför har studieförbunden samarbeten med många andra nyckelaktörer inom den svenska musikindustrin.

Den som gjort en egen låt och är redo att spela in en demo kan lära sig det av sitt studieförbund. Flera musikhus har utrustade musikstudios för inspelning, och studieförbundens personal ger pedagogiskt stöd. Genom ett samarbete med upphovsrättsorganisationen STIM kan Sensus studieförbund nu erbjuda helt kostnadsfri inspelning för den som är ansluten till STIM på olika orter. Genom ett samarbete med Tim Bergling Foundation och Studios for a better day finns också inspelningsmöjligheter särskilt riktade mot ungdomar.

För att kunna ta steget mot att bli en framgångsrik artist behöver musiker kunna driva sina band som föreningar eller bolag. Tillsammans med stiftelsen Din Musikbusiness och STIM har studieförbunden gemensamt genomfört en workshopturné över hela landet, där musiker fått lära sig hur de kan utveckla sitt skapande, från en hobby till en försörjning.

Det finns en rad samarbeten mellan olika studieförbund och musikfestivaler. Exempelvis kan de rockband som är redo att spela inför en större publik ansöka om att få spela på Studieförbundets scen Nemis på Sweden Rock Festival. I 20 års tid har Studieförbundet samarbetat med Sweden Rock Festival för att under en dag ge plats för band som ännu står inför sitt genombrott, att spela på Sveriges största rockfestival.

Genom att samarbeta med andra och med varandra kan studieförbunden ge ett bredare stöd till det svenska musikkivet, och försöka upprätthålla tillgång till musikverksamhet över hela landet. All studieförbundsverksamhet går inte att samordna mellan studieförbunden, eftersom den skapas efter behov hos föreningar som hör till specifika studieförbund. Musikverksamheten är en sådan verksamhet som kan gå att samordna, och det finns exempel på musikhus som räddats genom att flera studieförbund samarbetat i gemensam drift.

Samarbete kan inte kompensera för den kraftiga sänkningen av statsbidraget. Som helhet minskar finansieringen så mycket att verksamheten ändå minskar. Så länge nedskärningen fortsätter, kommer det bli färre replokaler, spelningar och musikdrömmar.

De viktigaste nedskärningseffekterna hittills

- En femtedel av studieförbundens folkbildning har försvunnit sedan 2023.
- Kulturprogrammen har minskat mest. Nästan var tredje kulturprogram är borta.
- Studieförbunden har stängt lokaler i fyra av tio kommuner.
- Nära 1 000 anställda har fått sluta, motsvarande en fjärdedel.
- Två av tio studieförbund har lagt ned helt.

BILDER: ADOBE STOCK.